

Nro. 14.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRALY KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indáit Bétsből Kedden Februarius 16-dik napján 1813-dik
esztendőben.

*****
BCU Cluj / Central University Library Cluj

B é t s.

Tegnap előtt, úgymint a' közeloáb múlt vasár-
nap dél előtt, az Eő Csász. 's Ap. Kir. Felsége
születése napjának megtisztelése végett fényes gá-
la tartatott a' Fels. Csász. Kir. Udvarnál, a'
melly alkalmatossággal sok Úri rendek, Mágná-
sok, és fő Tisztviselő Urak jelentek meg kegyel-
mes Fejedelmeknek meg tisztelésére, a' ki e' fo-
lyó Februarius 12-ik napján betses életének 45-ik
esztendejét immár eltöltötte, és a' 46 ik eszten-
dejébe lépett által. Egyéb pompa nem vólt a'
Fels. Udvarnál. Reménljük, hogy erről a' tárgy-
ról más úttal bővebb tudósítást közölhetünk a'
két Magyar Hazával.

A' Farsangi multságoknak itten nagy dívat-
 jok van, 's talán soha sem vóltak fényesebb, vi-
 gabb, és költségesebb bálók 's vendégségek,
 mint az idén, és noha nagy drágaság van, a'
 papiros pénznek sints olly nagy bővsége, mint
 vólt a' néhai bankó tzeduláknak ennekelőtte:
 még is mindazáltal sok magános bálók és fa-
 milia vendégségek tartatnak a' jelen való far-
 sangban. Mindazáltal méltó azt meg jegyezni,
 hogy ezeket a' nagy vendégségeket nem a' nagy
 rendű és hertzegi házak, hanem a' közép
 rendű emberek, kereskedők, és az olly sor-
 sű házak tartják, a' mellyek a' leg drágább idő-
 ben is semmit sem vesztenek, hanem inkább
 nyernek.

Frantzia Birodalom.

A' közelebb múlt pénteken költ Magy. Kurir-
 ban említettük, hogy a' Sz. Pápa *VII. Pius* és
Napoleon Császár a' régen munkába vett *Concor-*
datat egymás közt megállapították, és tulajdon
 kezek írásával meg is erősítették. Erről a' Con-
 cordatáról a' nem régiben Párisi Ersekségre
 emeltetett *Maury* Cardinalis a' Párisi Egyházi
 kerületbéli papsághoz, és Hivókhöz küldött pász-
 tori levelében következőképpen szóllott: Eő Ex-
 cellentziája a' vallásra ügyelő Ministernek hoz-
 zánk *Fontainebleauból* Jan. 25.ik napján küldött
 leveléből telyes vizsgálásunkra azt olvassuk;
 hogy Eő Csász. Felsége és Pápa Eő Szentsége
 az Anyaszentegyházban leendő békességnek visz-
 szaállítása végett hozatott *Concordat* Jan. 25.ik
 napján tulajdon kezek aláírásokkal megerősítet-
 ték legyen. A' Mindenhatónak ezen kegyelme-

ségéért, minden Hivőknek szükséges méltó há-
lákat adni; mi pedig arra meg vagyunk hatal-
mazva, hogy a' Párisi Egyházi kerületbéli min-
den templomokban *Te Deum laudamus* énekel-
tessünk. — Az egyházi dolgokra ügyelő Fr. Mi-
nister Gróf *Bigot de Preamenseu* egy kerülő levél
által minden Frantzia országi Érsekeket és Püs-
pököket arra serkentett, hogy a' magok megyé-
jekben hasonlóképpen háláadó énekeket mond-
janak.

A' Frankforti Nagy hertzeg és vólt Mogun-
tziai Érsek *Károly Tédor* a' maga Státus titok-
nokjához *B. Ebersteinhoz* következő foglalatú
levelet írt Febr. 6-ik napján: A' Concordatának
elvégzése engemet szerentséssé teszen. Miólta
élek, mindenkor azt kívántam, hogy a' Papi és
világi Hatalmasságok közt békesség légyen, Kí-
vánom, hogy az én barátim is részesüljenek az
én szerentsémben. Leg első Kigyelmed, a' ki-
nek én azon rendnek tziemerét, melyet magam
is viselni fogok, ajándékba küldöm. Ezen tzi-
meren két kéz van egymásba kaptsolva, mint az
egyességnek valóságos mutató jele.

A' vólt Hollándiai Királyság is nagy készsé-
get mutatott a' Frantzia lovas seregeknek öreg-
bítéseben. — *Hága* 40 kikészült lovasokat, *Rot-
terdam* 50, *Delft* 10, *Gouda* 10, *Gorkum* 6,
Middelburg 12, *Montauban* 20, *Grenoble* 16, *Alen-
con* 6, *Rheims* 15, Olasz országban *Genua* 80
lovasoknak ki állításokra kötelezték magokat.
Alessandria 100 fegyveres embert fog kiállítani.
A' *Roeri* Osztályban ígért lovasok azokkal a'
165 lovasokkal együtt, melyeket az Acheni ke-

rület, és azon 120 lovasokkal együtt, melyeket a' Koloniai kerület ígértenek vala, Jan. 23-ik napján már 414 főre szaporodtak, kiknek feje Febr. 4-ik napján készen volt az el marsirozásra. *Napoleon* Császár meg parancsolta, hogy az osztályoktól ígért lovas legénységnek tízed része a' Császári testőrző lovas vadász seregbe vétetődjön bé.

A' *Seinei*, *Marnai*, *Oizeri*, és *Rhoni* osztályoknak előjárói a' Császárné és a' Római Király szolgálatjára, egy olly testőrző sereget kívánnak felállítani, mely az Ország leg főbb familiáinak fiaiból álljon, és hogy arra vigyázzon, hogy a' múlt esztendő Novemb. 25-ik napján történt dolgok többé meg ne essenek, a' midőn tudni illik *Malet*, és *Lahorie* Ez. Generálisok Frantzia Országban új revolutiót támasztani, és a' most uralkodó dynastiát eltörteni igyekeztenek vala.

A' jelenvaló hólnap folytában, így szólnak a' Fr. Országi 5 ik Februáriusi újság levelek, 25 ezer emberből álló línea regementek, és a' nemzeti gárdistákból kiállított cohorsoktól mintegy 50000 ember marsiroznak *Moguntzia* mellett a' *Rénus* vizén által; ezeknél is többen mennek *Wezel* mellett a' nagy *ármádiának* öregbítésére. A' jövő *Április* hólnap kezdetében, minden Fr. yadi seregeknek a' meg határozott helyen kell lenni. Igen sok ágyú és másféle tábori eszközök vannak útban. Az új lovasságnak organizatiója jól foly; azt lehet mondani, hogy *Frantzia* Országának soha sem volt szebb lovassága miut most.

Warschäui Hertzegség.

A' mi fő városunkban még eddig mindenkor

tsendesség volt; mindazáltal úgy halljuk, hogy az Orosz nagy Armádia 14 napi kipihenése után útnak indult, 's felénk marsírozik. Ez az Orosz Armádia, a' mint halljuk, négy osztály seregből áll, *Milloradovicz*, *Lanskoj*, *Doctoroff*, és *Winzingerode* Generálisoknak vezérlése alatt. Herzeg *Stahrenberg* Feldmarsalnak fő hadi szállása ugyan még most is *Pultuskban* van, de minden szempillantásban azt a' hírt várjuk, hogy az a' Vistula bal partyára fog általtétetődni. *Reynier* Fr. Generálnak fő hadi szállása Warsau városában van.

Pósenből, Nagy Lengyel Országának egy nevezetes városából Jan. 26 ik napján ezt írták: A' Fr. nagy Armádiának fő hadi szállása még most is nállunk van, és a' sok hadi seregeknek ide, és a' mi környékünkre való öszve gyűléséből azt lehet ítélni, hogy az másuvá nem is fog az által tétetődni. Harmad nappal ennekelőtte sok szép gyalog és lovas Regimentek érkeztek ide Frantzia és Olasz országokból. — A' mi kerületünknek lakosi nagy bizgóságot mutatnak a' fegyver fogáshoz. A' Conscriptusokuk kiállítatások szép rendel megyen véghez. A' kerületbéli lovasoknak leg nagyobb része már a' haza védelmezőknek soraik között állanak. A' közönséges felkelők nagy sietséggel öszve gyűlnek a' magok zászlóik alá.

A' *Napoleon* Császár szolgálatjában lévő Lengyel testörző seregnek Oberstere Gróf *Krasinszky* egy különös hirdetményt tétetett közönségesse; mellyben arra buzdítja a' Lengyel ifjúságot, hogy az ő vezérlése alatt lévő Császári testörző seregbe vegyenek szolgálatot.

A' Varsaui újság leveleknek 2-ik Febr. darabja mellett ki adott tóldalékban a' Saxoniai Királynak egy buzdító hirdeteménye intézetett a' Warsaui Hertzegség lakosaihoz, mellyben hazájoknak védelmezésekre hathatós kifejezésekkel serkengeti. Ezen buzdító hirdeteményre nézve a' Warsaui Ministereknek tanácsa következő írást adott ki: Mivel könnyen meg eshetik, hogy az egyesült ármádia ezen Hertzegségnek fő városát, az ellenségnek közelgetése miatt el hagyni kén-telenítettik: arra való nézve kötelesek lesznek a' ministerek ezen városból kiköltözni. A' városi kormányshék és polgári előjárók arra kötelezettek, hogy a' jó rendet fenn tartani igyekezzenek; az ellenség kívánságát, a' mennyire lehet, teljesítsék, úgy mindazáltal, hogy a' szegénységet ne terheljék.

BCU Cluj / Central *Olasz Ország.*

A' Frantzia országai városoknak, tisztviselőknak, és jó patriótáknak példájokat akarván az Olasz Országaiak is követni, számos lovas katonákat ajánlanak *Napoleon* Császár hadi szolgálatajára. Minden kantonok vetélkednek egymással, hogy mennél többet állíthassanak ki. A' nagyobb városok közzül *Majland* 100, *Velentze* 41, *Pádua* 16, *Vicenza* 10, *Treviso* 12, *Udine* 25, *Verona* 11, *Trient* 9, *Cremona* 11, *Reggio* 12, *Como* 7, *Bergamo* 12, *Novara* 15, fegyverrel, lóval, lószerszámmal fel ruházott lovas katonát állítottak ki. A' Majlandi és Velentzei városi gárdisták, és az ártillériista batalion azon instáltak, hogy ők is egy része lehessenek a' nagy ármádiának.

Az Olasz Országi Kántonoknak és kerületeknek előjárói Párisba küldött jelentéseikben a' Napoleon Császár szerentsésen lett haza menetelén való örömöket, a' Prusszus Generál *York* áruló hitetlenségén való bosszúságokat hathatós módon kijelentették, és akként nyilatkoztatták ki magokat, hogy az Olasz nemzet a' Frantzia armádia helyre állítására akármelly áldozatot kész tenni.

Orosz Birodalom.

A' Pétersburgi 18-dik Decembéri tudósítások azt tartják, hogy az özvegy Orosz Császárné *Elisabetha Alexejewna* oltalmazó szárnya alatt egy társaság állíttatik ott fel, mellynek fő tzelja az, hogy a' háború által elpusztított familiákat, és közönségesen a' szűkölködő szegényeket segítse. *Első Sándor* Császár Eő Felsege 50 ezer Rubelt ajándékozott annak fundusára, 's ennek felette minden esztendőben 10000 Rubelt rendelt annak számára.

Kurlandiának fő városában *Mictauba* December 8-dik napján szállottak bé az Orosz seregek. Azon nap estéjén az egész város ki volt világosítva, a' lakosok víg örömbe merültek, a' Rigai Commendáns Orosz Generál Lieutenánt *Marchio Paulucci* egy hirdetményt adott ott ki, melly által minden Frantziáktól tétetett rendelések eltöröltettek. Az Orosz határokról jött tudósítások szerént, a' *Witepski*, *Mohilewi*, és *Orszai* fő ispotályokban felette sok ember meg hal. Ne hogy a' ragadó nyavalya a' lakosokra is kiterjedjen, az illendő rendelések megtétetődtek, minden ház elcibe ganéj es szalma hordattatván

éjjel nappal tüzelnek. A' felettébb való kemény hideg miatt, melly egyébaránt az egészségre néve nagy jótétemény, a' sok holt testet a' földbe temetni nem lehet, hanem szekerekre rakatván, a' városon kívül vitetnek, 's meg égettetnek.

Spanyol és Portugallia Országok.

A' *The-Times* című Londoni újság levele-
nek 16-ik Januáriusi darabjából következő hí-
vatal szerint való tudósítást közölt a' Publi-
cummal a' Fr. Mopiteur. A' *Kadixből* jött leg-
újabb tudósítások szerint Lord *Wellington* oda-
ment, olly feltétellel, hogy az oda való kormány-
szék eleibe egy olly új plánumot terjesszen,
melly szerint a' Spanyol truppoknak ereje hat-
hatóssabbá tétetődjön, és az egyesült ármádiák
a' jövő táborozásban alkalmasak lehessenek
az ellenséggel való szembe szállásra. Erre való
tekintetből, azt javasolta a' nevezett Anglus
vezér, hogy a' Kadix környéke négy osztályra
osztatódjon fel, és mindenikben egy Kapitány
és egy Fő gondviselő állítassék ki. Az utolsó-
nak kötelessége abban álljon, hogy a' Spanyol
hadi seregeknek számokra a' kormány széktől
rendeltetett költséget és adókat vegye bé. Erek
az ármádiának organisatiója az ő Urasága plá-
numa szerint mennyen végbe, a' ki minden esz-
tendő végén számot adjon a' kezébe ment sum-
máról.

Lord *Wellingtonnak* ezt a' plánumát egész-
len meg vetette a' Kadixi Kormány szék, azt
adván okúl, hogy az ő projectumát a' Spanyol
országai *Constitutio* sarkalatos tikkelyeinek meg-
sértődése nélkül bé venni nem lehet. Mire fogja

magát ez a' vezér meg határozni, nem tudatik. Akárhogy, akármit legyen a' dolog, obajtvá kívánnyák a' Spanyol Insurgenseknek vezérjei, hogy olly plánum vétetődjön fel, melly az említett Lordnak feltételével egyező legyen, 's ezszermind a' Spanyoloknak hadi erejek jobb rendbe vétetődjön.

A' *Star* nevezetű Londoni Zsurnálnak 16-ik Januáriusi darabjában következő tudósítás küldettetett Londonba a' Portugalliai ármádiától: A' miot haljuk, a' mi ott lévő hadi seregeink a' hosszas és terhes táborozások után nyúgdalomra mentek. Kétség kívül ennél az ármádiánál is sok betegek vannak, és mivel sok regimentek köntös nélkül szűhölködtek, a' nyári hővség, sok ide 's tova való marsirozás, 's gyakorta az elcség szűk vólta miatt is igen sokat szenvedvén, meg betegesedtek. BCU Cluj / Central University Library Cluj

A' Portugalliában lévő Fr. Armádiának fő vezére, Generál Gróf *Reille*, Valadolidból Jan. 2-ik napján következő tudósítást küldött a' Fr. hadi Ministerhez: Szerentsém van Excellentiádnak jelenteni, hogy Generál *Foy* az Astorgai erősségnek meg kémlelésére Decemb. 22-ikén egy brigáda dragonyosokkal és két batalion gyalogsággal elküldettvén, úgy találta, hogy az ellenség egy mínaásó kompánia által azon erősségnek lementésében foglalatoskodják. Mivel előre el látta azt Gen. *Foy*, hogy az ellenség az ő látására onnét el fog futni; arra való nézve lovasait a' hegyeken való útakon küldötte oda, a' kik szerentsésén oda menvén, hat tisztet, 's 90 köz embert fogtak el közzülök. A' kőfalakon

tsinált nyílásokon, könnyen bé lehet azon erő-
ségbe menni.

Hadi Készületek és Környülállások.

A' 4-ik és 6-ik Februáriusi Berlini újság le-
velekben ezeket olvassuk :

Az *Eckmühli* hertzeg (Marsal *Davoust*) a
vezérlése alatt lévő Fr. hadi sereggel *Posen* vá-
rosát el hagyván, a' közelebb múlt Jan. 31-ik
napján *Friedebergbe*, új *Marchiának* városába ér-
kezett, és a' mint haljuk, vagy *Stettinbe* vagy
Küstrinbe menni igyekezik. — Azon napon nyo-
múltak bé az Orosz országi Kozákok is új *Mar-
chiába* — A' *Reynier* Fr. Generál kormánya
alatt lévő Saxoniai seregek *Drezdából* *Posenbe*
vonták magokat vissza.

Új *Marchiának* több végheli helységeiben
mutogatták magokat a' Kozákok (a) de tsak ke-
vés számmal, holmi portázók, és ismét vissza
vonták magokat. — Az a' hír, hogy *Thorn* vá-
rosát a' Fr. seregek elhagyták, és az Oroszok
elfoglalták volna, meg nem valóságosodott, az
abban lévő katoná őrizet, az utolsó tudósítások

(a) Új *Marchia* a' *Brandenburgiai Vál.* Fejedele-
lemségben fekszik, melly 5 részre osztatik
fel, úgymint 0 *Marchiára*, *Prignitzre*, *Kö-
zép Marchiára*, *Ucker Marchiára*, és *Új
Marchiára*. Ez az utolsó napnyúgotra kö-
zepső *Marchiával*, délre *Silésziával*, napke-
letre *Lengyel Országgal*, északra *Pomera-
niával* határos. Mind az 5 része a' felső
Szaxoniai kerületben fekszik.

szerént, 30000 főből álló Bavariai hadi seregből áll, melyet Marsal *Davoust* Fr. Generális *Cerard* kommandójára bízott.

Az Olasz országi Vice Király *Eugénus Nápolcon* a' Fr. ármádiának Generál Intendánsár Gróf *Dumást* az Odera mellett fekvő Frankfurtba küldötte, hogy ott a' betegek számára Ispótyalt és az Odera mellett tanyázó hadi seregeknek számokra, elegendő magazinumokat készíttessen. Ennek a' Grófnak oda lett küldetése sok féle költött hírekre szolgáltatott alkalmatosságot, mellyeknek elhívésekre és kitérjesztésekre a' köz nép kész és alkalmatos szokott lenni.

A' 2 ik Februáriusi *Thorunumi* tudósítások azt tartják, hogy azon várost az ellenség még bé nem zárta, és csak néhány Kozákok montogatták magokat a' Vistula két partján. Noha az ott őrizetenlévő Bavariai seregek az északi levegő, a' felette kemény tél, és az eleség szükségé miatt nem keveset szenvedett: mindazáltal még most is olly állapotban van; hogy mindenkor kész az ellenséggel szembe szállani. Az egész seregnek zsóldja kijár, a' tiszték és katonák rendszeren ki fizetődnek, azoknak a' tisztéknek károk, a' kik a' Fr. ármádia hátrálásának alkalmatosságával bagázsijokat elvesztették kipótoltatott, a'köz katonák új monturba öltöztettek, és mind egészséges, mind beteges állapotjokban jó gondviselés alatt vóltanak; a' sebeseeknek és betegeknek orvoslásokra szükséges orvosságok rendkívül való postákon küldettek hozzájuk. Az ő komandirozó Generálisok Gróf *Wrede* Admirális *Tsarsagofnál* és Gróf *Wittgenstein* Generálisnál ké

eszközlötte, hogy az Oroszoktól elfogattak tisztek elegendő pénzbeli segítséget nyerjenek.

Az 5-dik Febr- Berlini újság levelekből ezeket olvassuk: A' tökéletes hitelt érdemlő levelek szerint, a' fő Orosz ármádia még most is a' Vistula folyó vizen túl van. Első Sándor Orosz Császár Willenbergbe érkezett, melly kis városka napkeleti Prussziában a' Königsberg és Varsau városok közt vivő országos út mellett fekszik. A' Vistulán innén ottan ottan Kozákok mutatják magukat, a' kik majd el mennek, majd ismét vissza jönnek. Január. 22-ik napjág *Dántzignak* Oliva felé való kapuja még nyitva volt. *Marienwerderben* és annak környékén a' *Tsitsageff* Admirális osztály serege áll, a' ki a Prussziában lévő Orosz hadi seregek fő vezérének nevezetik. Varsauban Jan. 29-dik napjág még semmi sem hallatott az Orosz hadi seregeknek oda való közelgetésekről. — A' Gen. *Grenier* osztály serege az *Odera* mellé marsirozott. A' Prusszus seregek erőssen rekrutiroznak. — A' Fr. lovaság számára sok lovak küldetnek ide, és itten taníttatnak. — *Königsbergben* és *Lübingben*, a' mint írják, sok ember meg hal.

Berlinből Febr. 2-ik napján: a' *Bellunói* Hertzeg (Marsal Victor) a' múlt Jan. 29-dik napján *Küstrinből* ide jött; a' *Trevisói* Hertzeg (Marsal *Mortier*) pedig innen *Magdeburgba* ment. Más Fr. Generálisok is, nevezetesen *Dumas*, *Mihaud*, és *Brune* ide jöttek, más Frántzia Generálisok és Stabalis tisztek pedig innét *Posenbe*, *Küstrinbe*, és *Stettinbe* utaztak.